

Türkan Əli qızı MƏMMƏDLİ
Qərbi Kaspi Universiteti,
Psixologiya və Sosial iş kafedrasının magistrantı
E-mail: turkan.mammadova17@gmail.com

PSIXOLOGİYADA KİÇİK QRUPLARIN BİRGƏ QƏRAR QƏBULU PROBLEMİ: ƏNƏNƏ VƏ PERSPEKTİV

Xülasə

Tədqiqatın məqsədi. Fərdi qərarlar deyil, qruplar tərəfindən qəbul edilən qərarlar daha çox məlumat mübadiləsinə imkan verir, beləliklə daha dəqiq qərarlar qəbul edilə bilər. Qrup işindən yaranan ideyalar müxtəlif perspektivləri və baxışları əks etdirdiyindən daha obyektiv qərarlar ortaya çıxır. Qrupdakı hər kəs öz fikirlərini eyni şəkildə ifadə etmir. Bəziləri iştirak etməkdənsə, tamaşaçı olmağı üstün tutur. Bu isə proses itkisinə səbəb olan məsələlərdən biridir. Qrup daxilində qərar qəbul edərkən qarşılaşdığımız bir çox çətinliklər ola bilər. Beləliklə tədqiqatın məqsədi psixologiyada kiçik qrupların birgə qərar qəbulu problemini təhlil etməkdir.

Tədqiqatın metodu. Tədqiqat zamanı analiz, sintez, ümumilləşdirmə metodlarından istifadə edilmişdir.

Tədqiqatın nəticələri. İnsanların dünyaya baxışları fərqli olduğu üçün hər kəs fərqli fikir və məlumatları masaya gətirir. Bu, bir çox perspektivləri birlikdə görmək və düzgün qərar qəbul etmək şansımızı artırır. Təəssüf ki, ideal dünyada belə olsa da, real həyatda həmişə belə olmur. Bəzi qruplar müxtəlif fikir və məlumatların paylaşılmasının üstünlüklərindən yararlanma bilmir və proses itkisinə məruz qalır.

Açar sözlər: sosial psixologiya, kiçik qrup, birgə qrup qərarları, birgə fəaliyyət.

UOT:159.9

DOI: <https://doi.org/10.54414/VWNI9233>

Giriş

Müasir sosial-psixologiya elminin bölmələrinin geniş siyahısında, şübhəsiz ki, kiçik qruplar xüsusi yer tutur. Bu, təkcə ən qədim deyil, həm də mübaligəsiz, sosial psixologiyanın ən intensiv inkişaf etmiş sahəsidir.

Artan intensivlik, informasiya və sosial inkişaf üçün risk faktorlarının artım tempinin yüksəlməsi şəraitində insanlar müxtəlif çağırış və təhdidlərlə təkbəşinə mübarizə aparmaq mümkün olmadığından birgə həll yollarına müraciət etmək məcburiyyətində qalırlar. Üstəlik, qəbul edilmiş qərar icra olunmadan ilkin məqsədə nail olunmuş, onu müəyyən edən vəzifələr yerinə yetirilmiş hesab edilə bilməz. Tədqiqatda biz diqqətimizi yalnız birgə qərarların və onların icrasının mövzusunun kiçik əmək qrupu olduğu vəziyyətlərə yönəldik. Qərar bir şəxs (qrup üzvü və ya kənar agent) tərəfindən qəbul edildikdə və qrup subyektini onu icra etdikdə və ya sonuncu qərar hazırlayanda variantları yox, fərdi subyekt (məsələn, qrup lideri nəzərdən keçirir) həyata keçirir.

Bu gün müxtəlif qrupların iştirakçılarından ümumi nəticə üçün işləmək, əməkdaşlıq və razılığa nail olmaq, qarşılıqlı fəaliyyət göstərmək və birgə fəaliyyət təşkil etmək bacarığı tələb edən psixoloji sərişələrə malik olmaq tələb olunur. Belə sərişələr yalnız qrup birliklərində formalaşa və nümayiş etdirilə bilər. Qrupların özlərinin də təbə, müstəqil və fəal olması gözlənilir. Bundan əlavə, ölkədə son onilliklərdə inkişaf etmiş iqtisadi münasibətlər sahibkarlıq, idarəetmə, təşkilati davranış, biznes psixologiyasının inkişafını yeniləyir ki, bu da qrup qanunauyğunluqlarını dərinlən dərk etmədən mümkün deyil. Axı, təşkilati, idarəetmə və iqtisadi proseslər məhz qrup kontekstində baş verir. Bütün bunlar biznes, təhsil və digər sosial institutlarda kiçik qrupların öyrənilməsinə zəruri edir. Beləliklə, birgə qərarlar qəbul edən və icra edən qrupun subyektivliyi probleminin öyrənilməsinin aktuallığının praktiki tərəfi aydın olur.

Sosial psixologiyada kiçik qrup tədqiqatları birgə fəaliyyət kateqoriyası ilə sıx bağlıdır. Aydın-
dır ki, bu əlaqə bütövlükdə psixologiya elmimizdə
uzun müddət fəaliyyət yanaşmasının üstünlük təş-
kil etməsi ilə bağlıdır. Qeyd edək ki, bir nəzəri ya-
naşmanın belə ciddi üstünlük təşkil etməsi həm
müsbət, həm də mənfi nəticələrə malikdir. Müsbət
olanlara həm “birgə fəaliyyət” kateqoriyasının
məzmunu, həm də qrupdaxili vəziyyətin inkişafın-
dakı rolu haqqında anlayışın inkişafında ciddi
irəliləyişlər var. Əsas mənfi nəticə bu yanaşma
çərçivəsində nəzərdən keçirilən kiçik qrupun feno-
menologiyasının məhdudlaşdırılması, eləcə də si-
yasi-ideoloji komponentin elmi məzmunu təz-
yiqidir.

Kiçik qrup psixologiyasında, eləcə də ümu-
miyyətlə psixologiyada müasir vəziyyətin başqa
bir xüsusiyyəti fundamental nəzəri problemlərə
marağın azalmasıdır. Bunun həm sosial, həm də
epistemoloji səbəbləri var. Sosial baxımdan bu
vəziyyət kütləvi şüurda pragmatizmin ümumi
yüksəlişi ilə bağlıdır. Söhbət sadə qazanc arzusun-
dan deyil, tez, konkret nəticə əldə etmək üçün daha
mürəkkəb bir meyləndir. Belə bir vəziyyətdə
praktiki psixoloji iş daha populyarlaşır. Məhz bu,
son nəticəni aydın təsəvvür etməyə və fəaliyyəti-
nizin konkret müştərisini müəyyən etməyə imkan
verir ki, bu da öz növbəsində fəaliyyətdən məm-
nunluq hissi yaradır.

Ola bilsin ki, burada səbəb-nəticə əlaqəsi də əks-
sinədir. Məhz praktik psixologiyanın uğurları fun-
damental tədqiqatların statusunun aşağı düşməsinə
səbəb oldu və nəzəri psixoloji biliklərin böhranı
(bu, demək olar ki, daimidir) bu nisbəti güc-
ləndirdi.

Təcrübəyə marağın dəyişməsi başqa bir ma-
raqlı tendensiya səbəb oldu. Müxtəlif növ spesi-
fik qrupların fəaliyyət konsepsiyaları və modelləri
intensiv şəkildə inkişaf etdirilir, yəni müəyyən so-
sial sferalarda mövcud olan qruplar üçün ayrıca
orta səviyyəli nəzəriyyələr formalaşdırılır. Bəzən
bu, bütöv bir tendensiyanın yaranmasına gətirib
çıxarır. Bu, məsələn, komanda quruculuğu psixo-
logiyası kimi bir sahənin formalaşmasına töhfə
verən biznesdəki kiçik qrupların tədqiqatları ilə
baş verdi. Ailə psixologiyası müstəqil tədqiqat
sahəsi kimi inkişaf etmişdir ki, onun ən mühüm
hissəsi ailənin konkret kiçik qrup kimi öy-
rənilməsidir. Psixoloji tədqiqat obyektinin bu cür
dəqiqləşdirilməsi əsasən əldə edilən nəticələrin

praktiki tətbiqi imkanlarının genişləndirilməsi ilə
bağlı bir sıra müsbət nəticələrə malikdir. Müxtəlif
növ qruplarda vəziyyətin xüsusiyyətlərinin psixo-
loji təhlili üçün bir aparat əldə edirik. Xüsusi-
yyətləri, məsələn, ailədə, idarəetmə komanda-
sında, idman komandasında və s. qrupların inkişafı
prosesinin xüsusiyyətlərini ayırd etmək mümkün
olduqda yaxşıdır. Və ya başqa bir misal: müxtəlif
növ qruplarda münasibətlərin strukturunda fərqlər
konkret qrupla işin istiqamətini seçərkən yaxşı
ipucu ola bilər. Ancaq müxtəlif kiçik qrupların öy-
rənilməsinin bu cür spesifikasiyasının başqa
nəticələri də var, yəni bir fenomen kimi kiçik bir
qrupa xas olan psixoloji proseslərin və hadisələrin
vahid mənzərəsini qurmaqda çətinlik və eyni za-
manda ümumiləşdirməyə marağın olmaması.

Beləliklə, müasir kiçik qrup psixologiyası üç
əsas metodoloji prinsip üzərində qurulur: ardı-
cılıq, inkişaf və fəaliyyət prinsipi [7, s. 22]. İlk iki-
sinə qısaca nəzər salaq, bundan sonra fəaliyyət ka-
teqoriyasının daha ətraflı təhlilinə keçəcəyik.

Kiçik qrup psixologiyasında sistemlilik prinsipi-
nin həyata keçirilməsi aşağıdakı müddəalardan
ibarətdir [4, s. 6]:

- Qrup reallığında müvafiq qrup hadisələri və prosesləri təcrid etmək, qrup normalarını, dəyərləri, məqsədləri və s. nəzərə almaq ehtiyacı.
 - Qrup üzvlərinin fərdi xüsusiyyətləri ilə qrup konteksti, xüsusən də qrupun fəaliyyəti arasındakı əlaqənin təhlili.
 - Qrupun keyfiyyətə unikallığını, inkişafı və fəaliyyətini təmin edən integrativ amillərin nəzərə alınması; Bunlara, o cümlədən, idarəetmə və rəhbərlik, qrupdaxili davranışın normativ tənzimlənməsi və s.
 - Qrup proseslərinə və hadisələrə çoxsəviyyəli və çoxölçülü yanaşmanın həyata keçirilməsi; qrup strukturunda və dinamikasında müxtəlif ölçü və səviyyələrin subordinasiya qanunauyğunluqlarının təhlili.
- İnkişaf prinsipi müasir sosial psixologiyanın müxtəlif sahələri üçün universaldır. O, həmçinin qrupdaxili vəziyyətin təhlilində mühüm rol oynayır. İnkişaf prinsipinin tətbiqinin ən əhəmiyyətli nəticələri [3, s. 76]:
- qrupların inkişaf mexanizmlərinin axtarışı və öyrənilməsi, xüsusən də sistemdaxili ziddiyyətlərin işıqlandırılması;

- birgə fəaliyyətin qrup yaratmaq funksiyasının həyata keçirilməsinə baxılması;
- qrupun “hərəkətinin” geniş zaman diapazonunda, ilk növbədə gələcəyə münasibətdə nəzərdən keçirilməsi (sosial qrupun perspektivli inkişaf istiqamətləri);
- qrupun həyatının müxtəlif mərhələlərində mümkün regressiv tendensiyaların müəyyən edilməsi.

İstər sistemlilik prinsipini nəzərdən keçirərkən, istərsə də kiçik qrupun psixologiyasına əsaslanan inkişaf prinsipini təqdim edərkən biz qrup fəaliyyəti kateqoriyasına müraciət edirik. Kiçik bir qrup kontekstində fəaliyyət prinsipinin həyata keçirilməsinin daha konkret nəticələrinə keçməzdən əvvəl, kiçik bir qrupun psixologiyası üçün onun bir neçə ən vacib xüsusiyyətlərini formalaşdıracağıq [1, s. 19]:

- Qrupdaxili vəziyyətin təhlili kontekstində fəaliyyət kateqoriyası növbəti tezislə sıx bağlı olan birgə, yəni kollektiv, qrup kimi şərh edilməlidir.
- Qrupun kollektiv, məcmu fəaliyyət subyekti kimi nəzərə alınması, sonuncunun müvafiq atributlarının - qrup ehtiyaclarının, motivlərinin, normalarının, dəyərlərinin, məqsədlərinin, habelə qrup fəaliyyəti çərçivəsində fərdi hərəkətlərin təşkil formasının öyrənilməsinə tələb edir. .
- Birgə fəaliyyətin, birincisi, konstitusiya faktoru, ikincisi, qrup proseslərinin inteqratoru kimi, qrupun inkişaf amili kimi şərh edilməsi.

Qrupdaxili vəziyyətin təhlilinə fəaliyyət yanaşmasının nəzəri əsası A.N.Leontyevin birgə fəaliyyət əlamətlərinə dair müddəalarıdır. Bunlardan birincisi vahid fəaliyyət prosesinin iştirakçılar arasında bölünməsi, ikincisi isə birgə fəaliyyətə daxil olduqda fərdi fəaliyyətin strukturunun dəyişməsidir. Birgə fəaliyyətin üçüncü əlaməti hər bir iştirakçının fəaliyyətinin fərdi nəticəsinin bu qrupun üzvləri arasındakı münasibətlər vasitəsilə qrupun ümumi nəticəsi ilə bağlı olması mövqeyidir [8, s. 47].

A.İ.Dontsovun əsərləri birgə fəaliyyətin ən ətraflı tərifini verir. O, birgə fəaliyyətin aşağıdakı sistemvaradıcı xüsusiyyətlərini müəyyən edir: iştirakçıların məkan və zaman birgə mövcudluğu; ümumi məqsədin, təşkilati orqanların və idarəetmənin olması; iştirakçılar arasında birgə fəaliyyət prosesinin bölünməsi; birgə fəaliyyət prosesində obyektiv müəyyən edilmiş funksional-

rol qarşılıqlı əlaqəsi əsasında formalaşan və öz növbəsində fəaliyyətin gedişatına təsir göstərməyə başlayan şəxsiyyətlərarası münasibətlərin yaranması [2, s. 25]. Birgə fəaliyyətin əlamətlərinin belə tərif, bir tərəfdən, konkret qrupdaxili vəziyyətlərin təhlili vektorunu vurğulayaraq, onun operativləşməsinə kömək edir, digər tərəfdən isə birgə fəaliyyət fenomenini məkan-zaman birliyi ilə məhdudlaşdırır. Bu, uyğunluq fenomeninin psixoloji məzmununu müəyyən etməkdən daha çox formal əlamətdir.

L.İ.Umanski, “birgə fəaliyyətin təşkil formaları” təsnifatında, birgə fəaliyyətin mahiyyətinin tərifinə bir qədər fərqli yanaşdı [6, s. 34]. “Qrup fəaliyyəti”, “kollektiv fəaliyyət”, “birgə fəaliyyət” anlayışlarını çox yaxın, demək olar ki, sinonim kimi nəzərə alaraq, o, fərdi səylərin birləşməsi xarakteri əsasında birgə fəaliyyətin üç növünü ayırmağı təklif etdi: birgə-fərdi, birgə-ardıcıl, birgə qarşılıqlı. Birgə-fərd dedikdə qrup üzvlərinin prosessual olaraq bir-birindən asılı olmadığı, nəticə etibarilə məhsulda birləşdiyi fəaliyyət növünü nəzərdə tuturuq. Yəni prosesin bütün iştirakçıları öz hərəkətlərini fərdi şəkildə həyata keçirirlər, lakin ümumi nəticə əldə edirlər. Bu birləşmə forması ilə əsas problem qrup üzvlərinin ümumi nəticəyə fərdi töhfələrini qiymətləndirmək üçün meyarların seçimi olur.

Birgə fəaliyyətin təşkilinin birgə ardıcıl forması fərdi səylərin əvvəlki iştirakçının hərəkətlərinin nəticəsinin sonrakı üçün fəaliyyət predmeti olduğu nizamlı bir zəncirə birləşməsidir.

L.İ.Umanski yazırdı ki, o, prosessual unifikasiya və ümumi nəticənin olması ilə xarakterizə olunur. Hər bir qrup üzvü öz hərəkətlərini yerinə yetirərkən yalnız son nəticənin təsviri ilə deyil, eyni zamanda digər qrup üzvlərinin (hamısı və ya bəziləri) hərəkətlərini rəhbər tutur.

Beləliklə, diqqət fərdi fəaliyyətin qrup fəaliyyətinə daxil edilməsi yoluna, fərdi səylərin kollektiv fəaliyyətə inteqrasiyası mexanizminə yönəldilir.

Birgə fəaliyyətin qrup yaratma funksiyası ideyası həm mərkəzi olan yerli ənənədə, həm də xarici ənənədə təqdim olunur. Kiçik bir qrupda iki münasibətlər sahəsinin qarşılıqlı təsir mexanizmləri və onların təbəçiliyi problemi aktualdır.

Qrup inkişafı probleminə yanaşmanın Amerika ənənəsi münasibətlərin iki müstəqil strukturunun -

ekspressiv və instrumental quruluşun mövcudluğuna əsaslanır [5, s. 56]. Bu fikir qrup inkişafının ikiölçülü modellərində ən dolğun şəkildə əks olunur. Buna misal olaraq B.Takmanın iki faktorlu modelini göstərmək olar [9, s. 18]. Lakin o və daha müasir konsepsiyaların müəllifləri bu fikri məntiqi nəticəyə çatdırı bilmirlər. Münasibətlərin iki strukturunu (instrumental və ifadəli) ayırmaq tamamilə qeyri-mümkündür, lakin onların münasibətlərinin təbiəti məsələsi nəinki həll olunmamış, hətta bəzən hətta qaldırılmışdır. Beləliklə, qeyri-müəyyən olaraq qalır ki, kiçik bir qrupun inkişafının hərəkətverici qüvvəsi nədir, münasibətlər strukturlarından hansı ilkindir?

Birgə fəaliyyətlərin qurulmasında və öyrənilməsində ən az inkişaf etmiş, lakin bəlkə də ən aktual olanı onun mövzusu məsələsidir. Birgə fəaliyyətlərin nəzəri və eksperimental tədqiqatlarının təhlili bu məsələ ilə bağlı ən geniş ideyaları nümayiş etdirir. Bu xüsusi çeşidin arxasında onun təsviri üçün bir neçə ümumi sxem görmək olar.

Əsərin əhəmiyyətli bir hissəsində ortaq fəaliyyət mövzusunun xüsusiyyətləri ümumiyyətlə nəzərə alınmır. Birgə fəaliyyət mövzusu probleminin “ictimai” müzakirəsindən imtina edən müəlliflər, bununla belə, bundan tamamilə yayına bilməzlər, çünki fəaliyyətin hər hansı bir araşdırması “Kim hərəkət edir?” sualına cavabı nəzərdə tutur.

Birgə fəaliyyətin empirik subyektinin substantiv xüsusiyyətləri təsvir olunan təcrübələrin prosedurlarını və nəticələrini təhlil etməklə (müəyyən dərəcədə yaxınlaşma ilə) müəyyən edilə bilər.

Eksperimental işin məntiqindən birgə fəaliyyət subyektinin mahiyyətinin iki mümkün şərhı gəlir.

- Birgə fəaliyyətin subyekti fərddir (qrup kontekstinə daxil edilir).
- Birgə fəaliyyətin predmeti dedikdə, (L.İ.Umanskinin müəyyən etdiyi kimi) “eyni zamanda eyni məkanda” bir “ümumi” problemi həll edən fərdlərin məcmusu başa düşülür.

Bu o deməkdir ki, birgə fəaliyyətin subyekti fərdlərin sadə toplusu deyil, bir növ sosial-psixoloji birlik kimi qrupdur. Sonra uğurlu (effektiv) birgə fəaliyyətin subyekti qrupun kollektiv kimi inkişaf səviyyəsi, onun iştirakçılarının spesifik münasibətləri, qrupun öz üzvlərinə istinad etməsi və onların dəyər yönümlü birliyi ilə xarakterizə olunur.

Bir qrupun həyatında birgə fəaliyyətin rolunu öyrənmək üçün perspektivli bir istiqamət, qrup üzvlərinin özlərini bütövün bir hissəsi kimi dərk etmələrinin vacibliyini vurğulayan subyektiv birgəlik anlayışının tətbiqi, yəni öz fərdi hərəkətlərinin birgə qrup fəaliyyətlərinin daha mürəkkəb sistemə daxil edilməsi kimi görünür. Qrupun sosial-psixoloji xüsusiyyətləri əsasən kollektiv fəaliyyətin qrup üzvləri tərəfindən nə dərəcədə qəbul edilməsindən asılıdır. Başqa sözlə, qrup üzvünün öz hərəkətlərinə daha mürəkkəb kollektiv hərəkətlər sisteminin elementi kimi, özünü isə bütövün bir hissəsi kimi baxıb-baxmamasından gedir.

Ayrı-ayrılıqda, qrup fəaliyyətinin obyektiv uyğunluğu (yəni fərdi fəaliyyət rejimində onun həyata keçirilməsinin qeyri-mümkünlüyü) ilə subyektiv olan arasındakı əlaqə məsələsi həllini tələb edir.

Nəticə

Beləliklə, əsaslandırmaımızı ümumiləşdirmək üçün kiçik qrup psixologiyasında birgə fəaliyyətin öyrənilməsində ən perspektivli və mənalı problemlərin bir qismini vurğulayacağıq.

1. Birgə fəaliyyətin qrupyaratma funksiyasının həyata keçirilməsi qanunauyğunluqlarının davam etdirilməsi, qrupdaxili fəaliyyətin iki sferası arasında (ekspressiv və instrumental) qarşılıqlı əlaqənin təbiətinin öyrənilməsidir.

2. Sosial-psixoloji biliklərin bu sahələrinin hər biri kiçik qrup psixologiyası ilə böyük qrup psixologiyası arasındakı əlaqə sosial münasibətlərin müxtəlif səviyyələrində müstəqil tədqiqat istiqamətini təmsil edir; növbəti zəruri addım bu iki səviyyə arasında mürəkkəb qarşılıqlı əlaqə sisteminin qurulmasıdır. Bir tərəfdən kiçik qrup böyük bir qrupun struktur vahidi kimi görünür, digər tərəfdən isə böyük sosial qruplar kiçik qrupun fəaliyyəti üçün kontekst rolunu oynayır.

3. Qrup fəaliyyətinin obyektiv uyğunluğu, onun hər bir qrup üzvü üçün fərdi şəkildə həyata keçirilməsi imkanı və qrup üzvləri tərəfindən onların ümumi fəaliyyətə töhfəsini qavraması, yəni subyektiv uyğunluq arasında əlaqədir. Dəyərlərin bu əlaqəyə vasitəçilik edən amil kimi rolu, qrup fəaliyyətinin subyektiv təhlili və həm obyektiv, həm də subyektiv uyğunluğun diaqnostikası metodlarının inkişafı ilə bağlı suallar xüsusi diqqətə layiqdir.

4. Kollektiv fəaliyyət subyektinin strukturu və dinamikası məsələsi də gələcək inkişafı tələb edir. Kollektiv subyekt üçün hansı xüsusiyyətlərin sistem əmələ gətirdiyi və birgə fəaliyyət subyektinin formalaşması qanunauyğunluqlarının nədən ibarət olduğu aydın deyil.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI

1. Абдурахманов Р.А. Социальная психология личности, общения, группу и межгрупповых отношений: учебник. Саратов: Ай Пи Ер Медиа, 2018. 368 с.

2. Гайдар К.М. Методологические основные социально-психологического исследования группового субъекта / К.М Гайдар // Вестник Воронежского Государственного Университета. Серия «Философия». 2015. № 2(16). С. 29-44

3. Гайдар К.М. Социально-психологическая диагностика группового субъекта: учебно-метод. Пособие для вузов / Гайдар К.М. Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 2012 71 с.

4. Гайдар К.М. Социально-психологическая концепция группового субъекта / Гайдар. - Воронеж: Изд-во Воронеж. гос. ун-та, 2013. 396 с.

5. Донцов А.И., Дубовская Е.М., Жуков Ю.М. Группа — коллектив — команда // Социальная психология в современном мире. М., 2002.

6. Елисейенко А.С. Решение комплексных проблем в организации: методы поддержки группового решения / А.С. Елисейенко // Организационная психология. 2016. Т. 6, № 1. С. 39-50.

7. Кондратьев М.Ю. О научной психологической школе А. В. Петровского в Московском городском психологопедагогическом университете // Социальная психология и общество. 2011. № 3.

8. Кричевский Р.Л., Дубовская Е.М. Социальная психология малой группы. М., 2009.

Туркан Али МАМЕДЛИ

Магистрант кафедры Психологии и Социальной работы

Западно Каспийского Университета

E-mail: turkan.mammadova17@gmail.com

ПРОБЛЕМА СОВМЕСТНОГО ПРИНЯТИЯ РЕШЕНИЙ В МАЛЫХ ГРУППАХ В ПСИХОЛОГИИ: ТРАДИЦИИ И ПЕРСПЕКТИВЫ

Резюме

Цель исследования. Решения, принимаемые группами, а не отдельными решениями, позволяют обмениваться большим количеством информации, что позволяет принимать более точные решения. Поскольку идеи, возникающие в результате групповой работы, отражают разные точки зрения и перспективы, появляются более объективные решения. Не все в группе выражают свое мнение одинаково. Некоторые люди предпочитают быть зрителями, а не участниками. Это одна из проблем, связанных с потерей времени. Мы можем столкнуться со многими проблемами при принятии решений внутри группы. Таким образом, целью исследования является анализ проблемы совместного принятия решений в малых группах в психологии.

Метод исследования. В ходе исследования использовались методы анализа, синтеза и обобщения.

Результаты исследования. Поскольку люди видят мир по-разному, каждый привносит разные идеи и информацию. Это увеличивает наши шансы увидеть вместе несколько точек зрения и принять правильное решение. К сожалению, хотя это было бы верно в идеальном мире, в реальной жизни это не всегда так. Некоторые группы не могут воспользоваться преимуществами обмена разнообразными идеями и информацией и терпят потери в процессах.

Ключевые слова: социальная психология, малая группа, совместные групповые решения, совместные действия.

Turkan Ali MAMMADLI

Western Caspian University

Master of the Department of Psychology and social work

Email: turkan.mammadova17@gmail.com

THE PROBLEM OF SMALL GROUP COLLABORATIVE DECISION MAKING IN PSYCHOLOGY: TRADITION AND PERSPECTIVE

Summary

The purpose of the study. Decisions made by groups rather than individual decisions allow for more information to be shared, so more accurate decisions can be made. As the ideas generated from group work reflect different perspectives and viewpoints, more objective decisions emerge. Not everyone in the group expresses their opinions in the same way. Some prefer to be spectators rather than participants. This is one of the issues that make the process time consuming. There can be many problems we face when making decisions within a group. Thus, the purpose of the study is to analyze the problem of joint decision-making of small groups in psychology.

Research method. Analysis, synthesis and generalization methods were used during the research.

Results of the study. Because people see the world differently, everyone brings different ideas and information to the table. This increases our chances of seeing multiple perspectives together and making the right decision. Unfortunately, while this would be the case in an ideal world, it is not always the case in real life. Some groups are unable to benefit from the exchange of diverse ideas and information and are subject to process loss.

Keywords: social psychology, small group, joint group decisions, joint action.

Daxil olub: 14.01.2025